

ЗМІСТ

Засідання тридцять сьоме, вечірнє
(Четвер, 14 листопада 2019 року)

Заява фракції «Європейська солідарність»	...3
Прийняття рішення щодо запрошення дітей у рамках ініціативи ЮНІСЕФ до залу засідань Верховної Ради України та надання їм можливості виступити з трибуни парламенту 15 листопада 2019 року	...5
Прийняття Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2020 рік»	...5
Внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок	...8
Прийняття в першому читанні за основу проектів законів: «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин»	...9
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони»	...30

Прийняття в першому читанні за основу
зі скороченням наполовину строків підготовки
до другого читання проекту Закону «Про внесення
змін до розділу XX «Перехідні положення»
Податкового кодексу України щодо створення
умов для забезпечення виконання зобов'язань
України з відокремлення діяльності з транспортування
природного газу за Протоколом про приєднання
України до Договору про заснування Енергетичного
Співтовариства, та з урахуванням відповідних
положень Угоди про асоціацію між Україною,
з однієї сторони, та Європейським Союзом,
Європейським Співтовариством з атомної
енергетики і їхніми державами-членами,
з іншої сторони» ...37

Внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі»
у зв'язку з відокремленням діяльності
з транспортування природного газу ...43

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ТРИДЦЯТЬ СЬОМЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
14 листопада 2019 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, добрий вечір ще раз! Прошу підготуватися до реєстрації.

У сесійному залі є Герус? Підійдіть, будь ласка.

Шановні колеги, готові реєструватися?

Увімкніть систему «Рада».

У сесійному залі зареєструвалися 302 народні депутати.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 205, «Опозиційна платформа – За життя» – 24, «Європейська солідарність» – 18, «Батьківщина» – 12, «За майбутнє» – 10, «Голос» – 15, позафракційні – 18.

Вечірнє засідання Верховної Ради України оголошується відкритим. Для стенограми. Хочу звернути вашу увагу на те, що проект Закону «Про Державний бюджет України на 2020 рік» ([№ 2000](#)) прийнято у другому читанні та в цілому як закон з урахуванням висновків Комітету з питань бюджету та правок, озвучених міністром фінансів.

Переходимо до розгляду питань порядку денного.

На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони»... Вибачте.

Шановні колеги, до президії надійшла заява від двох фракцій з вимогою про оголошення перерви, яку пропонують замінити виступом.

Іонова Марія Миколаївна. Будь ласка.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий

округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний головуючий! Шановні колеги! Ми вкотре звертаємося до фракції більшості і наполегливо висловлюємо те, що в кожній людині, обраної народом, як сказано в одному вислові, коли вона починає думати, що обрана Богом, починаються нелегкі часи. На жаль, у нашому Комітеті з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва, зараз такі нелегкі часи. Після нещодавнього ганебного скандалу з головою комітету Богданом Яременком нам складно було уявити, що він як колишній дипломат продовжить очолювати цей комітет і бути частиною зовнішньої політики єдиного органу законодавчої влади в Україні на міжнародній арені. На вимогу фракцій «Європейська солідарність», «Голос», «Батьківщина» та «Опозиційна платформа – За життя», після заяви про звільнення, пан Яременко вчора знову головував на засіданні комітету і, чесно кажучи, продовжував поводитися та розмовляти з депутатами в дуже хамській манері.

Вимагаємо, щоб його або тимчасово замінив на посаді перший заступник – пан Немиря, або фракція більшості обрала нового голову комітету. Зовнішня політика не може чекати, поки в цьому сесійному залі нарозважаються. Це той фронт, де ми щосекунди маємо боротися, тому що досі не є зрозумілою позиція України у відносинах з Парламентською асамблеєю Ради Європи, досі ми не розуміємо координації дій щодо протидії «Північному потоку-2». Ми чуємо вже заяви щодо виходу з Мінських угод. Президент вперто шукає зустрічі з агресором замість того, щоб посилювати координацію з міжнародними лідерами, а щодо нещодавньої перемоги України в суді ООН за позовом проти Росії – взагалі жодної реакції ні від Президента, ні від Офісу Президента.

Тому очевидно, що зовнішня політика слабшає, і Путін це, безсумнівно, відчуває і використовує. Так не може бути. Усі чотири фракції вимагають обрати нового голову комітету, який знаходитиме можливості для зустрічі з нашими міжнародними партнерами, щоб єднатися проти агресора, а не гратися чи читати мораль журналістам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги! Зараз ми перейдемо до питання кошторису Верховної Ради України. Однак я хотів би зазначити, що 20 листопада світ відзначатиме 30-річчя прийняття Конвенції ООН про права дитини. Щорічно в цей день діти у всьому світі виконують певні ролі у політиці, бізнесі, засобах масової інформації, спорті, інших сферах, чим зазвичай керують дорослі. Діти – це наше майбутнє.

До Верховної Ради України зараз звернулися представники ЮНІСЕФ України з пропозицією приєднатися парламенту України до глобальної ініціативи ЮНІСЕФ, запросити дітей до сесійного залу Верховної Ради України та надати їм змогу виступити з трибуни парламенту 15 листопада. Виступ триватиме близько 5 хвилин. Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики звернувся до мене з листом щодо підтримки зазначеної ініціативи, щодо якої ми маємо прийняти рішення.

Тому, шановні колеги, якщо немає заперечень, відповідно до статей 6 та 34 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію щодо запрошення дітей у рамках ініціативи ЮНІСЕФ до залу засідань Верховної Ради України та надання їм можливості виступити з трибуни парламенту 15 листопада. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 212, «Опозиційна платформа – За життя» – 24, «Європейська солідарність» – 16, «Батьківщина» – 15, «За майбутнє» – 12, «Голос» – 17, позафракційні – 19.

Шановні колеги! Відповідно до пункту 35 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження кошторису Верховної Ради України. Згідно зі статтею 7 Регламенту Верховної Ради України кошторис витрат, пов'язаних із діяльністю Верховної Ради на наступний рік, затверджується Верховною Радою під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні.

Колеги, чи є необхідність у заслуховуванні доповідача – голови комітету щодо цього питання? Можемо переходити до голосування?

З огляду на вищезазначене ставлю на голосування проект Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2020 рік» ([№ 2433](#)) для прийняття в цілому (*Шум у залі*).

Будете доповідати? Тоді я надаю слово голові комітету Кальченку Сергію Віталійовичу. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні народні депутати! Учора регламентний комітет розглянув проект кошторису Верховної Ради України і ухвалив рішення внести його на розгляд парламенту. Звертаю вашу увагу на те, що на ранковому засіданні парламенту був прийнятий Закон «Про Державний бюджет України на 2020 рік» у другому читанні та в цілому в редакції, запропонованій комітетом, засідання якого відбувалося вчора одночасно із засіданням регламентного комітету. Згідно з прийнятим законом додатково передбачені видатки у розмірі 29 мільйонів 930 тисяч гривень за бюджетною програмою «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети «Голос України», схвалені у бюджетних висновках Верховної Ради України. З урахуванням цього просимо підтримати зміни до кошторису.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Довгого.

ДОВГИЙ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 102, Кіровоградська область, самовисуванець). Виборчий округ № 102, Кіровоградська область. Дорогі друзі, я не про себе, а про нас – Верховну Раду України, її обличчя. На першому засіданні Верховної Ради ми побачили, що сесійний зал не обладнаний для людей з інвалідністю, таких

як наша колега Яна Зінкевич, яка, на жаль, не має можливості ні нормально виступити з трибуни, ні пересуватися у приміщеннях Верховної Ради України. Ми разом з шановною віце-спікером оглянули всі вбиральні, інші приміщення Верховної Ради і дійшли висновку, що Верховна Рада, на превеликий жаль, не є обладнаною ні для таких народних депутатів Верховної Ради як Яна Зінкевич, ні для...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте ще 10 секунд.

ДОВГИЙ О.С. Прошу додати трохи більше ніж 10 секунд, бо це важливо. Ні для будь-якого іншого гостя Верховної Ради чи журналіста, які хочуть відвідати наші засідання.

Під час декількох розмов з керівником Апарату Верховної Ради України з'ясувалося, що навіть моє бажання співфінансувати власним коштом зазначені зміни є неможливим, оскільки це суперечить Закону «Про запобігання корупції». Ми не можемо на Верховну Раду витратити жодних інших коштів, ніж ті, які закладені в кошторис.

Моє прохання: будь ласка, давайте внесемо зміни і передбачимо в кошторисі на наступний рік...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олегу Станіславовичу, я з голосу, на жаль, чи, на щастя, не вноситиму зміни до кошторису Верховної Ради. За усієї поваги до вас, розуміючи всю глибину питання, але з голосу такі питання не вносяться. Думаю, це можна буде доопрацювати.

Шановні колеги, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування проект Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2020 рік» ([№ 2433](#)) для прийняття в цілому.

Прошу підготуватися до голосування. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято в цілому.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 226, «Опозиційна платформа – За життя» – 1, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «За майбутнє» – 14, «Голос» – 16, позафракційні – 15. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного. На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок» ([№ 0855](#)).

Слово для доповіді надається голові Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольському Миколі Тарасовичу.

Шановні колеги, до цього законопроекту немає поправок, тому одразу після виступу перейдемо до його голосування. Будь ласка, не розходьтеся.

Сольський, будь ласка, вам слово.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., *голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*.
Добрий день, колеги! Добрий день, головуєчий! На ваш розгляд пропонується проект Закону України «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання земельних ділянок» (№ 0855), підготовлений комітетом до другого читання. Зазначений законопроект є перехідним. Його було прийнято Верховною Радою України восьмого скликання за основу 18 травня 2017 року. Від групи народних депутатів України Нагаєвського, Чернявського, Тарасова та Кулініча до законопроекту було подано одну пропозицію, яку враховано.

Основною нормою законопроекту, підготовленого до другого читання, пропонується доповнити статтю 4 Закону України «Про використання земель оборони» новою частиною третьою, положеннями якої спрощується процедура розміщення на землях оборони засобів зв'язку, навігації та спостереження (радіотехнічного забезпечення), що належать підрозділам об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України. Розміщення таких навігаційних систем відбуватиметься за погодженням Міністерства оборони України, без зміни їх цільового призначення та вилучення земельних ділянок. Насправді єдина норма, яка змінюється, – це те, що не треба погодження місцевих органів влади, місцевих органів самоврядування, про що дуже просило Міноборони.

За результатами обговорення комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти проект Закону «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок» (№ 0855) у другому читанні та в цілому як закон. Прошу підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу.

Шановні колеги, поправку, подану до цього законопроекту, враховано, тому пропоную перейти до голосування.

Ставлю на голосування проект Закону «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок» ([№ 0855](#)) для прийняття в другому читанні та в цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок.

Прошу підготуватися до голосування. Готові голосувати за законопроект? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 334.

Рішення прийнято. Закон прийнятий.

Шановні колеги, на ваш розгляд пропонується проект Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)). Питання розглядається за процедурою повного обговорення.

Слово для доповіді надається народному депутату України Заблоцькому Мар'яну Богдановичу.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Ми знову повертаємося до питання щодо передачі державної землі за межами населених пунктів в управління територіальних громад (ОТГ і сільські

ради). Чому знову? Тому що парламент минулого скликання тричі намагався прийняти це рішення. Можливо, народні депутати попередніх скликань пам'ятають законопроекти [№ 1159](#), [№ 7118](#), які мали універсальну підтримку всіх фракцій, тому що це правильно і популярно.

Землями за межами населених пунктів громада розпоряджалася до 2002 року, потім на хвилі розширення повноважень тодішнього Президента їх передали райдержадміністраціям, а в 2013 році – Держземагентству, де вони залишаються й досі. Звертаю увагу особливо мажоритарників на те, що весь цей час сільські голови просять передати їм контрольні повноваження щодо використання земель. Зараз дохід від оренди цих земель стовідсотково надходить до конкретних місцевих бюджетів. Тобто сільська рада отримує доходи від оренди цієї землі, але кому здати в оренду і чи здавати, вирішує чиновник у Києві. Це принципово неправильно. І я гарантую, що кожному мажоритарнику, хто підтримає такий закон, і повноваження будуть передані від чиновників з Києва сільським головам, територіальним громадам, дуже подякують.

Законопроект більш широкий і комплексний. Щоб його доповісти, недостатньо 10 хвилин, порівняльна таблиця містить 350 сторінок, але його ідеологія проста – знищення решти корупційних схем, які залишилися в Держгеокадастрі, за фактом це все ще Держземагентство, яке декілька разів погоджує державну експертизу землепорядної документації, що законопроектом прибирається, і лишається лише одна. Законопроектом спрощуються процедури погодження зняття ґрунтового покриву земельних ділянок, спрощуються процедури сертифікації землепорядників. Усе це корупційні схеми, що йдуть нагору, яких Верховній Раді попереднього скликання весь час не вдавалося знищити.

Підсумовуючи вищесказане, щоб не забирати надто багато часу, якщо є запитання, я надам відповідь, прошу підтримати правильне рішення щодо земельної децентралізації. Це, власне, та, друга частина децентралізації, яку ми мали б зробити (перша частина – це фінансова, а друга – земельна).

Шановні колеги, прошу підтримати даний законопроект. Запевняю, щойно ви приїдете у свої мажоритарні округи, кожен сільський голова вам подякує, кожного з вас запитає, чому так довго не приймалося це рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на запитання до доповідача.

Кириленко Іван Григорович. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово моєму колезі Івченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Цей законопроект дуже важливий, оскільки ним враховується вся філософія земельних відносин в Україні. Ми маємо розуміти, що тут скасовується досить багато норм, скасовується взагалі державний контроль. Відповідно до норм цього законопроекту власник земельної ділянки сам визначатиме її цільове призначення, сільська рада вирішуватиме цільове призначення відповідної землі. У ньому є шість норм, які потрібно врегульовувати, а це, по суті, внесення змін до десяти законів, які ми вже проговорюємо.

Тому в мене запитання. Звідки з'явилася така філософія? Чому ви взагалі прибрали державну функцію контролю за використанням, охороною земель? Фактично, скасували норму статті 150...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте ще 10 секунд.

ІВЧЕНКО В.Є. Мається на увазі скасували норму щодо ґрунтів та особливо цінних земель.

Дякую.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Дякую, пане Вадиме, за запитання. Хотів би зазначити, що ви як виходець із Всеукраїнської асоціації голів сільських та селищних рад завжди стояли на засаді того, що саме

об'єднаним громадам потрібно передати право на розпорядження землями. Так, законопроект великий та комплексний.

Щодо контролю. Дійсно, контроль забирається від Держгеокадастру. Ми слідуємо тій філософії, що не буде існувати централізованого органу нагляду за державними ресурсами. Ті повноваження, в яких зацікавлені сільські ради, наприклад, контроль за самозахопленням, ми, дійсно, передаємо на місця, і це правильно. Тому що саме голови громад зацікавлені в тому, щоб землі ніхто не захоплював, наповнювалися місцеві бюджети. Чиновники у Києві в цьому взагалі не зацікавлені. Іншу частину повноважень, а також контролюючі повноваження за цим органом, ми передаємо облдержадміністраціям, які потім мають бути перетворені в префектури.

Дякую вам, що відзначили важливість цього законопроекту. Знаю, фракція «Батьківщина» завжди виступала за те, що все потрібно передати громадам, тому, сподіваюся, цього разу це підтримає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Німченко Василь Іванович.

Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане виступаючий! Чи є норма у цьому законопроекті щодо відсторонення органів місцевого самоврядування від управління водними об'єктами, зменшення їх впливу саме на цю норму? Як це буде врегульовано? Взагалі, як працюватимуть органи місцевого самоврядування щодо водних об'єктів?

Дякую.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Дякую за запитання. Відверто кажучи, я не зовсім розумію, про що йдеться, не все пам'ятаю, тому що законопроект містить 350 сторінок, але я вам обіцяю, якщо існує якась проблема, і ми, дійсно, зменшили повноваження ОТГ, ми обов'язково це виправимо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шкрум Альона Іванівна.
Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, я хочу нагадати, що не може один орган і розпоряджатися, і контролювати. Органам місцевого самоврядування ви передаєте контроль, фактично, за використанням, у тому числі й цінних земель, і, безпосередньо, всіх земельних об'єктів природо-заповідного фонду і таке інше. Колеги, державна функція – слідкувати за тим, яким чином використовується ця земля, і державна функція – давати можливість змінити цільове призначення особливо цінних земель, які є в нас, і занесені до списку ЮНЕСКО. До речі, це землі в Прикарпатті, Криму, інших регіонах. Повірте, не треба скасовувати статті 150 та ще й повністю забирати функцію держави, закріплену в Конституції України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мар'яне, будь ласка, прокоментуйте.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Дякую, пане Вадиме, за запитання. Повноваження щодо контролю, які передані на місця, це насамперед ті повноваження, в яких зацікавлені самі громади. Це те, про що я згадував щодо захоплення.

Стосовно особливо цінних земель. За назвою, це емоційне питання, але зараз прописано так, що зміну цільового призначення особливо цінних земель здійснює Верховна Рада, чого вона не робила з 2006 року і, звичайно, не робитиме. Ви знаєте, що це робиться за старими радянськими проектами: за фактом землі з особливо цінних земель виводяться через так званий аналіз ґрунтів. До речі, керівник інституту, що здійснює цю процедуру, зараз сидить у СІЗО. Ми, навпаки, посилюємо природоохоронні повноваження інших органів, тобто посилюємо екологічні повноваження, а також поширюємо земельний контроль у природо-заповідних зонах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Мар'яне Богдановичу.

Слово для співдоповіді надається голові Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольському Миколі Тарасовичу.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Дякую. Колеги, до слів попереднього промовця, мого колеги, я ще раз хочу додати, що основна ідеологія цього законопроекту – це передача максимуму повноважень місцевим громадам щодо розпорядження землями. Крім того, основний великий блок норм – це дерегуляція землеустрою. Є, дійсно, деякі норми, які треба доопрацьовувати, і Вадим Євгенович знає, ми з ним неодноразово спілкувалися щодо цього питання, у тому числі й сьогодні. Є великий блок питань, пов'язаних з розвитком переважного права діючих орендарів.

Хочу сказати, що Комітет з питань аграрної та земельної політики на своєму засіданні 30 жовтня 2019 року розглянув проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» (№ 2194), поданий народними депутатами Заблоцьким, Сольським, Нагаєвським та іншими. Проектом закону вносяться зміни до земельного законодавства, якими пропонується:

передати землі державної власності за межами населених пунктів до комунальної власності сільських, селищних, міських рад;

встановити на законодавчому рівні чіткий, організаційно простий та незатратний механізм порядку встановлення і фіксування у Державному земельному кадастрі меж громад, у тому числі об'єднаних;

надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо зміни цільового призначення земельних ділянок приватної власності та стосовно затвердження планів детального планування територій за межами населених пунктів;

відмовитися від існування спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері земельних відносин, у сфері розпорядження, а саме Держгеокадастру;

надати повноваження державного контролю обласним державним адміністраціям та виконавчим органам сільських, селищних, міських рад;

закріпити за центральним органом виконавчої влади, що здійснює державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища функцію контролю за дотриманням саме природоохоронного законодавства;

скасувати інститути державної експертизи земельпорядної документації та обов'язкової агрохімічної паспортизації земель;

скасувати повноваження Верховної Ради України стосовно погодження зміни цільового призначення особливо цінних земель;

скасувати погодження із Кабінетом Міністрів України продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення державної і комунальної власності іноземним юридичним особам;

на законодавчому рівні встановити правило, за яким зміна цільового призначення вказаних земельних ділянок не впливає на особливий режим використання територій у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також земель, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини;

запровадити перевірку документації із землеустрою та оцінки земель вимогам нормативно-правових актів державними органами за принципом «одного дотику» та «мовчазної згоди»;

запровадити добровільний незалежний контроль якості робіт із землеустрою через можливість її рецензування;

запровадити правовий механізм попередження конфлікту інтересів для виконавців робіт із землеустрою;

скасувати окрему процедуру видачі спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок як документів дозвільного характеру;

вилучити зі складу всіх видів земельпорядної документації ті складові, що не розробляються інженером-землевпорядником особисто;

забезпечити відхід від «паперової» технології складання документації землеустрою та технічної документації з оцінки земель та перейти на виключно електронний вигляд;

запровадити правові гарантії повної відкритості та доступності документації із землеустрою та кадастру;

лібералізувати вимоги до професійної підготовки та кадрового забезпечення у сфері землеустрою;

конкретизувати підстави для позбавлення сертифікованого інженера-землевпорядника кваліфікованого сертифіката;

запровадити моніторинг ринку земель на підставі відомостей Державного реєстру речових прав на нерухоме майно з обов'язковим опублікуванням його результатів.

Відповідно до положень частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради комітет відзначив, що для досягнення мети законопроекту, враховуючи його складність і значну кількість законодавчих актів, до яких пропонується внесення змін, є необхідність під час підготовки до другого читання здійснити узгодження його положень із іншими структурними частинами законопроекту та/або положеннями законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило ряд зауважень, які доцільно врахувати під час доопрацювання законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу. Залишайтеся на трибуні.

Прошу записатися на запитання до співдоповідача.

Німченко Василь Іванович.

Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Шановний виступаючий! Мене цікавлять зміни, запропоновані до статті 189 Земельного кодексу України, якими, зокрема, пропонується ліквідувати самоврядний контроль за використанням та охороною земель. Мається на увазі самоврядний контроль за використанням і охороною земель, який здійснюється сільськими, селищними, міськими, районними, обласними радами. Чи не вважаєте ви недоцільним змінювати таку норму, особливо коли в нас іде політика децентралізації? Між іншим, доповідачу я ставив запитання саме щодо водоохоронних зон. Місцеві органи влади також повинні мати відношення до цих процесів. Яке ваше бачення?

Дякую.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Пане Олексію, дивіться, місцевим органам влади передаються повноваження від Держгеокадастру щодо офіційного контролю за самовільним захопленням і нецільовим використанням, очевидно, що офіційний контроль має більшу вагу і зміст, ніж самоврядний і добровільний.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Вікторії Сюмар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сюмар. Прошу.

СЮМАР В.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний колего, ми з вами дуже довго та активно дискутували на засіданні Комітету з питань антикорупційної політики з приводу цього законопроекту. Учора ви сказали, що він є супровідним до ринку земель. Але смію зауважити, що таким він не є, оскільки розроблявся ще попереднім урядом і не покриває того величезного комплексу питань, які потрібні для реально повноцінного ринку землі в інтересах фермерів і селян, не передбачає земельного банку під зрозумілі для селян кредити, окремого інституту, який відстежував би використання земель, умови для їх використання. Усе дуже загальними фразами.

У мене до вас такі запитання. Звідки взялася цифра 60 соток для оренди під домашнє господарство? Ви чудово розумієте, що для того, щоб хоча б двох корів тримати, треба мати 2 гектари під сіно і можливість їх...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте ще 10 секунд.

СЮМАР В.П. І друге запитання. Коли, все-таки, запрацює робоча група, щоб ми змогли сісти і обговорити всі ці питання, особливо щодо родючих ґрунтів?

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Дякую, пані Вікторіє, за запитання. Дійсно, в рамках вашого комітету ми дискутували. Так, цей законопроект має багато напрацювань, які вже існували, ми їх узагальнили на засіданні

комітету. Дякую спеціалістам і депутатам, які раніше працювали над цими нормами.

Робоча група вже працює, і сьогодні в робочому режимі ми обговорювали цей законопроект. Запрошую вас чи представників вашої фракції, а також представників інших фракцій приєднатися до співпраці.

Питання, скільки треба землі, щоб тримати корову, дуже оціночне. Наприклад, є думка, що для корови не треба півтора гектара, досить і 30 соток. Це залежить від того, яка корова і які до неї підходи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу. Усе.

Прошу записатися на виступи від фракцій і груп.

Миколо Тарасовичу, вам сподобалося бути на трибуні? Займіть своє робоче місце.

Кучер Микола Іванович. Будь ласка.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Звертаюся до вас з проханням підтримати цей законопроект. Попередньо були підготовлені та внесені чотири законопроекти, і всі не прийняті. Головне питання цього законопроекту – передача державних земель за межами населених пунктів територіальним громадам. На сьогодні лише об'єднаним територіальним громадам передані ці функції.

Тому, я вважаю, що законопроектом вирішується дуже багато питань щодо дерегуляції землеустрою, скасовуються повноваження Верховної Ради стосовно погодження змін цільового призначення особливо цінних земель, скасовуються погодження з Кабінетом Міністрів щодо продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Тобто законопроект надзвичайно якісний, суттєво скоротить корупцію у сфері земельних відносин і збільшить матеріальну базу місцевого самоврядування. Ще раз закликаю підтримати якісний і сучасний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний головуючий! Шановні колеги! Я розумію, що землю і батьківщину треба продати якомога скоріше і якомога дешевше. Але ж послухайте нашого і вашого Президента, який сказав: «Іноземцям – після референдуму». Я, чесно кажучи, не розумію, чому саме іноземцям – після референдуму, адже Президент слушно сказав, що ми не «лохи». Український народ теж не «лохи», і він, мабуть, чекає, що перед прийняттям закону про продаж землі ми запитаємо саме на референдумі, а чого хоче той народ, слугами якого ви поки що є.

Щодо суті законопроекту. Мене вразили в ньому дві новели.

Перша. У законопроекті, все-таки є можливість продавати землю іноземцям, і це не може не обурювати.

І друга. Пропонується вилучити із Земельного кодексу норму (цитую): «погодження питань, пов'язаних із зміною цільового призначення особо цінних земель державної та комунальної власності, припинення права постійного користування ними відповідно до цього Кодексу». Тобто на сьогодні це повноваження Верховної Ради України, а ми його хочемо передати якомусь дідьку на периферію. Я поважаю права місцевих громад, але давайте не множити на нуль Верховну Раду і нас з вами. Я розумію, що треба нам покінчити з парламентсько-президентською республікою, я ваше бажання вже читаю і розумію. Але ж ми маємо поважати інституцію, в якій працюємо, і бути гарантами того, що наші землі, заповідники збережуться, а не будуть на місцях розтягнуті.

Тому, я вважаю, цей законопроект неприйнятний. Закликаю всіх утриматися. І я ще раз хочу сказати, що глибоко зворушений і «негодую» з приводу прикладу, який ми сьогодні розглядали. Я не називатиму прізвищ, ви знаєте, про кого йдеться, це ваша колега в такому красивому стані. Об'єднайтеся, допоможіть, тому що сьогодні це зробили з однією людиною, а завтра це зроблять з усіма. Людяність, людське ставлення один до одного мають бути головними нашими рисами, незважаючи на політичні погляди. А прийняття цього законопроекту є подальшим дерибаном на користь олігархічних кланів та іноземних компаній.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Осадчука Андрія Петровича.

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Учора ми витратили багато часу на обговорення земельної реформи по суті, і вона викликає велике занепокоєння і дуже багато питань. Законопроект, який розглядаємо сьогодні, більше про форму та способи реалізації. Він містить, напевно, ряд суперечностей, але те, що ми намагаємося врегулювати питання місцевих громад, ОТГ – це дуже важливо, і ці питання заслуговують на підтримку законопроекту в першому читанні.

Окремо хочу звернути увагу на одну важливу історію, яка розбурхує все суспільство і цей сесійний зал, фактично, останні декілька місяців. З подачі Президента ми почали дискусію про іноземців, почали всіх ними застрашувати. І цей діалог відбувається на високих тонах, ми їх боїмося, і це вже взагалі на грані якоїсь ксенофобії. Минулого понеділка Президент обіцяв винести це питання на референдум, щоб остаточно вирішити, можна чи не можна іноземцям щось купувати в Україні. Але я звертаю вашу увагу і прошу зосередитися на тому, що вже 18 років, тобто з 2001 року, є чинною норма частини п'ятої статті 22 Земельного кодексу України, де сказано (цитую): «Землі сільськогосподарського призначення не можуть передаватися у власність іноземцям, особам без громадянства, іноземним юридичним особам та іноземним державам». Крапка. Питання з іноземцями врегульовано українським законодавством 18 років тому. Що збираються обговорювати на референдумі, мені незрозуміло. Але саме цим законопроектом саме цю норму пропонується вилучити. Для чого це? Щоб провести референдум щодо цієї норми, чи як?

Тому я дуже закликаю профільний комітет, голову комітету, всіх авторів законопроекту визначитися для себе стосовно іноземців і, напевно, залишити їх у спокої, і залишити чинною норму частини п'ятої статті 22 Земельного кодексу України, яка вже 18 років забороняє іноземцям мати у власності землю сільськогосподарського призначення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Синютка Олег Михайлович.
Микола Леонідович Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я справді розумію, що в цьому законопроекті є дуже багато позитивних і прогресивних норм щодо децентралізації, про них говорили. Скажу про небезпеки, і абсолютно знаю, звідки вони виникли. Цей законопроект треба було приймати після того, як ми відкриємо ринок земель. Тому що, коли відкриємо ринок земель, пропонується зробити одним із ключових документів – агрохімічний паспорт, а тут він скасовується. І таких суперечностей дуже багато.

Щойно колега зауважив, що цим законопроектом повністю дозволяється іноземцям купувати українську землю. Зараз ми голосуємо за те, щоб дозволити це робити, а потім проводимо референдум. Я не сперечаюся і не кажу добре це чи погано, є різні точки зору, але ми маємо усвідомити, що нормами цього законопроекту ми дозволяємо іноземцям купувати українську землю.

Ми повністю вводимо дерегуляцію щодо цілої низки екологічних норм. Це і вимоги агрохімічної паспортизації, і проекти землеустрою, складення еколого-економічного обґрунтування сівозміни, впорядкування угідь, багато інших екологічних запобіжників ми прибираємо, таким чином відкриваємо шлях до нищення земель. Ми вилучаємо статтю 150 Земельного кодексу України, якою встановлюються кваліфікаційні вимоги до особливо цінних земель, про що вже сказали колеги з фракції «Батьківщина».

І найголовніше, про що намагалася запитати Вікторія Сюмар. Скажіть, будь ласка, чому ми забороняємо селянину користуватися землею понад 60 соток? Щоб цю землю дозволити купити іншим? Чому селянин не може мати город? Люди мають по 1 гектару городу. Чому ми забороняємо це робити? Очевидно, за законопроект, яким пропонується без жодного контролю (а ми, коли говоримо про ринок земель, говоримо про контроль і регуляцію для національної безпеки) купувати іноземцям землю, хоч росіянам на кордоні, яким забороняється селянину використовувати понад 60 соток землі, голосувати зараз не можна, хоча, як я вже казав, є ціла низка позитивних норм.

Цей ринок не буде ефективно регулюватися і не будуть захищені права фермера і українського громадянина. Ми вважаємо, логічно було б відправити проект на доопрацювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микиша Дмитро Сергійович.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).
Прошу надати слово Олександр Маріковському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть, будь ласка, мікрофон Олександра Маріковського.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).
Колеги, на засіданні Комітету з питань екологічної політики та природокористування ми розглянули цей законопроект і висловили ряд зауважень до нього. Хоч він великий і його варто приймати в першому читанні, ми дуже рекомендуємо розглянути питання, які впорядковують передачу функцій Держгеокадастру. Зокрема, зависли питання щодо додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель, установлення та використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також щодо додержання режиму використання їх територій. Ми трохи занепокоєні тим, що під час децентралізації земель ми забудемо про екологічну політику. Але, зважаючи на те, що останні 28 років мало дбали про те, щоб земля не мала ерозії, а сертифікати, які видавалися на землю, були більш бутафорні, ніж реальні і справжні, ми вважаємо, що цей законопроект дуже прогресивний, і хочемо попросити врахувати ряд екологічних норм, необхідних для децентралізації земель. Міністерство енергетики та захисту довкілля підтримало цей законопроект своїм листом. Рекомендую прийняти даний законопроект у першому читанні, але з певними напрацюваннями до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Я хочу привернути вашу увагу до цього законопроекту. Насправді він набагато гірший того, за що проголосувала ця Верховна Рада вчора. Це, можливо, найгірший законопроект, який взагалі приймався в стінах цієї Верховної Ради.

Дорогі друзі, я можу вам сказати, що той, хто зараз голосуватиме «за», одразу скасовує частину п'яту статті 22 Земельного кодексу України, нормою якої забороняється продаж іноземцям української сільськогосподарської землі. Тобто, якщо ви зараз голосуєте «за», це означатиме, що без референдуму, який пообіцяв Президент, ви даєте реальну можливість продавати і купувати нашу землю іноземцям. Це перше.

Друге. Вперше в історії України скасовується таке поняття, як «особливо цінні землі». Що це за землі? Це землі природних заповідників, лісового господарства, водного фонду, історико-культурного, рекреаційного, оздоровчого та сільськогосподарського призначення. Це особливо цінні землі, щодо яких заборонялося змінювати призначення. Наприклад, заборонялося вирубувати ліс або руйнувати заповідник, і на тому місці будувати щось своє. Вперше в історії України взагалі скасовується дефініція «особливо цінні землі», і все це можна буде розграбовувати, рівняти з землею, робити, що завгодно. Наприклад, приїжджає з іншої країни заможна людина або корпорація, купують землі заповідника, рівняють їх з землею, будують там будь-які споруди, і ніхто в державі вже не дає на це дозволу або цього не забороняє. Такої вакханалії немає в жодній країні світу.

Наступне. Цим законопроектом відмінюється контроль за сівозмiнами, ніхто це не контролюватиме. Можна буде сіяти масляничні культури, які виснажуватимуть землю в нуль, а потім кидати її, або взагалі робити, що завгодно з сівообміном, і ми більше не захищатимемо родючість наших земель.

Тут передбачено, знаєте, як трохи цукру у вигляді передачі землі громадам. А я вам скажу, що вони навмисно сюди це включили, щоби протягнути все інше. Верховна Рада вже прийняла в першому читанні законопроект фракції «Батьківщина» про передачу сільськогосподарських земель громадам, тому в даному законопроекті не потрібно було це писати.

Ще раз наголошую в цьому проекті закону руйнується весь контроль держави за тим, як експлуатується земля, передається іноземцям. Я прошу не голосувати за нього, а відправити на доопрацювання, і не руйнувати життя країни на сотні років, не віддавати землю іноземцям. Проголосуйте проти! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Бобровська Соломія Анатоліївна. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Клименко Юлії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клименко Юлія Леонідівна. Будь ласка.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Цей законопроект напрацьовувався багато років, він не з'явився вчора, він не є додатком до вчорашнього проголосованого законопроекту, від голосування щодо якого, нагадую, ми утрималися. Цей законопроект багато в чому прогресивний з точки зору місцевого самоврядування, децентралізації, і ми вважаємо, його можна підтримувати в першому читанні, але до другого читання він має бути значно доопрацьований. Там є багато прогалин, про які вже говорили колеги, у тому числі щодо переважного права викупу земельної ділянки орендарем. Тому ми будемо подавати свої пропозиції, але готові підтримати в першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Папієв Михайло Миколайович.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Насамперед звертаюся до громадян України, тому що, виходячи з вчорашнього голосування фракції «Слуга народу», немає сенсу до неї звертатися. Громадяни України, ви знову побачите як проголосують ці народні депутати України. Я хочу пояснити найголовнішу небезпеку цього законопроекту.

Коли бачиш такий великий проект закону, який містить понад 100 статей, одразу виникає питання, що хочуть у ньому сховати. І я хочу сказати громадянам України, що цей законопроект, названий як дерегуляція, був написаний лише для того, щоб сховати в ньому норму щодо продажу українських земель іноземцям. Ось це є головним у цьому проекті закону. Це абсолютно порушує Конституцію України, це абсолютно порушує ті обіцянки, які давали на виборах Президент України, народні депутати України. Тобто сьогодні вдруге (перший раз вчора) ви обманули громадян України. Ви обіцяли, що не будете приймати такі рішення без всеукраїнських референдумів, а сьогодні знову обманюєте громадян України. Такий закон взагалі залишить українців у рабстві. Будуть власниками цих земель не українці, а лише іноземні громадяни, і це ваша основна мета. Сьогодні ми побачимо, як «слуги народу» разом з грантоїдами і соросятами проголосують за цей законопроект, тому що в них є замовлення із-за океану. Вони сьогодні є слугами МВФ та Сороса, а не слугами українського народу. Вони сьогодні не відстоюють права українців, сьогодні вони всі порушують присягу, яку давали як народні депутати України, – служити Україні. Сьогодні ви будете служити Соросу, Фіалі та МВФ.

Наша фракція не голосуватиме за цей проект закону. Ми будемо голосувати червоною кнопкою «проти», бо ми за те, щоб стаття 13 Конституції України діяла, щоб земля була власністю українського

народу. Це є суспільна власність, це є невідновлювальна власність і цінність. Ви її не створювали. Це власність наших поколінь, майбутня власність дітей та онуків. Сьогодні в угоду оцим своїм хазяям із-за океану ви залишаєте українців безземельними і віддаєте їх у рабство. Цей проект закону про введення в Україні рабства! Не голосуйте за нього!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кабаченко Володимир Вікторович.

Соболев Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, почитайте застереження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. Цей законопроект не про передачу земель громадам. Якщо у когось є бажання передати землі громадам, візьміть законопроект, прийнятий у першому читанні, до якого внесені всі поправки, проголосуйте його сьогодні, і вже завтра Президент може його підписати, і землі можуть передаватися громадам. Цей проект закону розроблений заради двох норм, а саме: щодо скасування ключової статті Земельного кодексу України, де є пряма заборона продавати землі сільськогосподарського призначення іноземцям, та щодо особливо цінних земель. Фактично, цим законопроектом ви даєте право розорювати тисячолітні кургани на території України, винищувати ліси, заповідні фонди.

А тепер ключове. Я переконаний, що все це робиться на замовлення Путіна і Російської Федерації. Поясню це дуже просто. У який спосіб було вкрадено підприємство «Масандра»? Тепер ви узаконюєте це, і землі ПАТ «Масандра» стають законними землями російських власників в окупованому Криму. У який спосіб сьогодні забираються землі в окупованому Донбасі? Ви віддаєте це право російським власникам в окупованому Донбасі, і я подивлюся, як після цього ви будете звертатися до міжнародних судових інстанцій.

Наша фракція вимагає зняти цей законопроект з голосування, він суперечить Конституції України. Мене дивує, чому профільний

комітет, який повинен був написати висновок, не читає Конституції держави, де є пряма заборона на такі дії. Є законопроект, яким пропонується передати землі громадам. Його можна внести вже завтра, всі подані до нього поправки опрацьовані. Голосуйте, і це буде закон про передачу земель громадам. А за цим законопроектом криються вся фінансова махінація і схема, коли Російська Федерація офіційно зайде і на територію анексованого Криму, і на територію окупованого Донбасу. Саме так це розглядає фракція «Батьківщина». Ми голосуватимемо проти (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Сольському Миколі Тарасовичу для виступу з мотивів, щоб пояснити стосовно іноземців. Потім перейдемо до голосування. Прошу підготуватися до голосування.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Колеги, вчоргове все абсолютно не так. Законопроектом № 2194 регулюються взагалі інші відносини: не скасовується мораторій, те, що ми обговорювали вчора; не вносяться зміни до статті 130 Земельного кодексу, де визначено, хто є покупцями земель сільськогосподарського призначення; не вносяться зміни до статті 20 Земельного кодексу, якою передбачено, що зміна цільового призначення земельних ділянок природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, історико-культурного, лісогосподарського призначення, що перебувають у державній чи комунальній власності, здійснюється за погодженням з Кабінетом Міністрів України. Цим законопроектом вбиваються лише корупційні схеми, які там існують. Він уже місяць знаходиться в комітеті, ніхто не подав жодного альтернативного законопроекту. Законопроект підтримали всі асоціації, які були на засіданні, якщо я не помиляюся, за нього комітет проголосував одностайно, підтримали народні депутати з інших фракцій. Вчоргове не підміняйте поняття, цього немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев з мотивів.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, коли в нас такий голова профільного комітету, тепер я розумію, що відбувається. Або розганяйте

їх, або вірте такому голові. Я читаю висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, в якому зазначається, що скасовується норма статті 22 Земельного кодексу, якою забороняється іноземцям приватизовувати землю. Пане голово комітету, навіщо ви брешете? Також скасовується стаття 150 щодо особливо цінних земель, цільове призначення яких змінюється за рішенням місцевої ради. Вдумайтеся, це землі заповідного фонду, культурних заповідників. Ось для чого це робиться. Читайте хоча б те, що вам дають на підпис.

Я не знаю, хто вам готував цей законопроект. Натомість є законопроект про передачу земель, проголосований у першому читанні. Беріть його і вносьте до сесійного залу. Але вам це не треба. Вам треба розбазарити особливо цінні землі (стаття 150 ЗКУ) і віддати землю іноземцям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановні колеги, я хочу розвіяти всі міфи. У Верховній Раді минулого скликання був зареєстрований абсолютно ідентичний законопроект, який ми змогли прийняти в першому читанні, і комітет підготував до другого читання. Але тоді не вистачило політичної волі, щоб довести цю справу до логічного завершення.

Ідеться про передачу земель за межами населених пунктів місцевим громадам. Зараз ситуація абсолютно нелогічна: чиновник, якого призначено в обласний центр, розпоряджається сінокосами, пасовищами, а місцеві депутати на цю ситуацію абсолютно не можуть впливати. Цю ганебну практику треба закінчити, і, нарешті, передати громадам те, що повинно в них бути. Вони самі мають розпоряджатися землями за межами населених пунктів.

Тому абсолютно всі повинні підтримати цей законопроект, він давно на часі. Саме в цьому парламенті, я думаю, є політична воля, щоб цю справу довести до логічного завершення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз Німченко Василь Іванович, і будемо переходити до голосування (*Шум у залі*). Ні, «Батьківщина» виступала.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги! Я хотів би сказати єдине: тут проходить підміна понять. Під благими намірами – начебто хочуть віддати територіальним громадам землі сільськогосподарського призначення, які поза межами населених пунктів, – готується платформа для продажу землі. І я вам скажу, що з точки зору кримінального права – це є підготовка до скоєння злочину проти держави. Насамперед це проявляється в тому, що хочуть забрати святе право власності в народі, позбавити наших співвітчизників, нас з вами, природного джерела існування. Держава забрала все: немає ні місця роботи, ні соціального забезпечення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте ще 10 секунд.

НІМЧЕНКО В.І. ...залишилося природне джерело існування, і те хочуть забрати у спосіб, поставивши під контроль Кабінету Міністрів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)).

Займіть, будь ласка, свої робочі місця. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 203, «Опозиційна платформа – За життя» – 0, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «За майбутнє» – 9, «Голос» – 17, позафракційні – 16.

Шановні колеги, переходимо до розгляду наступного питання.

На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони» ([№ 2195](#)).

Шановні колеги, пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається народному депутату України Підласій Роксолані Андріївні.

ПІДЛАСА Р.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Ключова новела законопроекту № 2195 – введення обов'язкового використання електронних аукціонів для оренди чи продажу земельних ділянок державної та комунальної власності. Чому це важливо? Сьогодні Земельним кодексом передбачається застаріла форма офлайн-аукціону, де учасники повинні бути присутні фізично. Зрозуміло, що інформація про ці аукціони є малодоступною, тому, фактично, торги проводяться без конкуренції, і держава та місцеві громади несуть величезні втрати.

У 2018 році пілотний проект уряду з проведення аукціонів на передання прав оренди через електронні торгові системи засвідчив, що лише прозорий онлайн-аукціон збільшує ціну оренди в два – п'ять разів. Потрібно, щоб таке зростання відбувалося не лише для кількох лотів у цьому пілоті, а для всіх, без винятку, державних та комунальних земель.

Нагадую, згідно з останніми даними Держгеокадастру у 2019 році в Україні нараховується 9,4 мільйона гектарів державних та комунальних земель сільськогосподарського призначення, хоча ще в 2016 році

таких земель було 10,5 мільйона. Тобто лише за три роки, попри мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення, їх кількість зменшилася на 10 відсотків.

Електронний аукціон дає можливість суспільству бачити, з ким держава чи місцева влада укладає угоди на оренду та продаж землі. Це головний запобіжник від корупційного виведення державних земель із державної власності. Я хочу підкреслити, що нові правила оренди та продажу державних земельних ділянок потрібні нам незалежно від того, яку модель ринку землі ми приймемо.

Крім того, у законопроекті № 2195 йдеться про операції з державними та комунальними землями будь-якого типу, а не лише з сільськогосподарськими. Прошу підтримати законопроект № 2195.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово для співдоповіді надається голові Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольському Миколі Тарасовичу.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний головуючий! Шановні колеги! Законопроектом № 2195 вносяться зміни до земельного законодавства, якими пропонується: запровадити продаж земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них, у тому числі оренди, виключно в електронній торговій системі у сфері електронного аукціону, в режимі реального часу в мережі Інтернет, за результатами проведення якого укладатиметься договір купівлі-продажу, оренди, суперфіцію, емфітевзису земельної ділянки з переможцем земельних торгів, який запропонував найвищу ціну за земельну ділянку, що продається, або найвищу плату за користування нею, зафіксовану в ході проведення земельних торгів; здійснити автоматизацію ряду процесів, зокрема, здійснення ставок учасниками, подання ними заявок на участь, публікація усіх документів, які стосуються торгів та земельних ділянок, в електронній торговій системі, що є загальнодоступною та відкритою. Порядок сплати чи повернення винагороди оператору електронного майданчику визначатиметься в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Народними депутатами України, членами комітету, були відзначені необхідність та нагальне внесення до земельного законодавства

запропонованих змін, які мають забезпечити підвищення ефективності організації та проведення земельних торгів.

Комітет з питань антикорупційної політики у своєму висновку зазначив, що в законопроекті не виявлено корупціогенних факторів, він відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

За наслідками розгляду Комітет з питань бюджету у своєму висновку відзначив, що законопроект має опосередкований вплив на показники бюджету і може привести до збільшення доходів державного і місцевих бюджетів.

Комітет з питань аграрної та земельної політики, розглянувши 30 жовтня даний законопроект, ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу. Разом з тим є слушні зауваження, які будуть враховані між першим і другим читаннями.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти.

Качура Олександр Анатолійович.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Суга народу». Я вважаю, даний законопроект можна приймати в першому читанні, але потім його треба доопрацювати. До мене також підходили колеги з різних фракцій, акцентували увагу на тому, що стартова ціна земельних ділянок комунальної і державної власності визначатиметься за нормативно-грошовою оцінкою, а не експертною, що наполовину дешевше ринкової вартості. Виникає запитання: як таке може бути? Тому голосуємо за законопроект у першому читанні, потім вносимо необхідні зміни, доопрацьовуємо, і виходимо на якісний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Осадчук Андрій Петрович. Будь ласка.

ОСАДЧУК А.П., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).
Прошу передати слово Железняку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Наша фракція підтримуватиме цей законопроект у першому читанні, хоча там є моменти, які треба доопрацьовувати. Ми можемо довго дискутувати, які засоби є більш ефективними для того, щоб ми отримали прозорий ринок землі, прозорі земельні відносини, але, на щастя, або, на жаль, нічого кращого, ніж електронні аукціони, поки що ні в нашій, ні в інших країнах не придумали.

Тому ми підтримуватимемо цей законопроект, оскільки він дає можливість нашим громадянам, підприємцям, фермерам отримати вільний і прозорий доступ до земель нашої країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Папієв Михайло Миколайович, «Опозиційна платформа – За життя». Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні народні депутати України! Мені хотілося би торкнутися іншої проблеми, яку явно видно під час розгляду цього законопроекту. Можливо, народним депутатам невідомо, але ще 14 липня 2017 року Національне агентство з питань запобігання корупції надало роз'яснення Верховній Раді України, що відповідно до частини другої статті 35 Закону України «Про запобігання корупції» народні депутати України мають заявляти про реальний чи потенційний конфлікт інтересів.

Ось щойно я почув виступи трьох попередніх промовців. Скажіть, будь ласка, чи для когось є секретом їх відношення і співпраця з системою *ProZorro*, компаніями, які там знаходяться, і реальними власниками? Абсолютно є. У нас немає закону про лобізм, але відповідно до статті 35 Закону України «Про запобігання корупції» трое

попередніх виступаючих зобов'язані були заявити про можливий або реальний конфлікт інтересів. До речі, кожен народний депутат України відповідно до цього закону і роз'яснення може заявити про такий можливий конфлікт інтересів. І я заявляю, що після цього ці троє не мають права брати участі у голосуванні.

Щодо законопроекту. Шановні колеги, ми чітко і ясно домовилися, що оці всі «шкурники» ми маємо забрати із законопроектів. Поясніть мені, будь ласка, як може бути в системі, створеній за бюджетні кошти, чотири фірми-прокладки, які беруть за транзитну функцію 3 відсотки від загального обсягу проведення торгів. Це абсолютна корупція! Тому мене дивує висновок антикорупційного комітету про те, що тут немає корупції. Цей законопроект пронизаний корупцією. Це суцільна корупція, це «кормушка», де за державні кошти абсолютно безпідставно отримують роялті та інші речі. Треба забрати ці фірми-прокладки, щоб були лише державні підприємства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Вадиму Івченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Євгенович Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, а для кого ми проводимо земельну реформу? Для дрібного і малого товаровиробника. Скажіть, будь ласка, на електронних торгах без електронного підпису учасника, малий чи середній товаровиробник буде конкурентний з тими ботами або транснаціональними корпораціями, які купуватимуть українську землю, він буде конкурентний в тій ціні, яку може запропонувати за оренду даної землі? Напевно, ні. Чи прописані тут критерії задля того, щоб це був місцевий товаровиробник, людина, яка, фактично, проживає і працює в селі, і йому надавалося переважне право? Ні. Це перше.

Друге. Хто із вас знає, яка різниця між нормативно-грошовою оцінкою, яку попередній уряд знизив на 20 відсотків, і риночною

вартістю або експертною оцінкою? Колеги, сьогодні експертна оцінка української землі – 45 тисяч гривень, а нормативно-грошова – 25. Ви що, хочете вкрати державну землю, за 900 доларів віддати особливо цінні землі або землі природно-заповідного фонду? Колеги, цей законопроект про злочинство, цей законопроект про те, як в ДЗК зберігатимуться дані щодо нашої землі в різних установах, а доступ матиме кожна сільська, селищна рада.

Зрозумійте одне: державна аграрна політика має будуватися виключно на підтримці тієї людини, яка працює в сільській місцевості. Тому пріоритет і переважне право кожна країна, подивіться досвід європейських країн, віддає місцевому товаровиробнику, а краще сімейній фермі, яка хоче отримати доступ до земельної ділянки. І в жодному разі державні землі, які перейшли в запас і особливо цінні, не можна красти за 24 тисячі гривень. «Батьківщина» проти такого закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Южаніна Ніна Петрівна з мотивів. Будь ласка, 1 хвилина, і будемо переходити до голосування.

ЮЖАНИНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Насправді авторський склад цього проекту закону нас також насторожує. Щодо суті цього законопроекту. Щойно голова комітету сказав, що оператор визначатиметься Кабінетом Міністрів, як і написано в проекті закону. Якщо це насправді буде система державна, незалежна, без посередників, без приватних електронних майданчиків, що діють у системі *ProZorro*, з якими ми маємо розібратися, тоді я хочу наголосити, що на утримання такої системи потрібно виділити значні державні кошти. Я хотіла би запитати в авторів: чи передбачені такі кошти в бюджеті на 2020 рік? Також я хочу запитати: а як тоді будуть виконуватися інші статті законодавства, якщо такі договори не потребуватимуть нотаріального посвідчення? Хіба не нотаріус ідентифікує особу щодо того, дієздатна вона чи недієздатна, а, можливо, є такою, якій взагалі заборонено брати участь у таких аукціонах?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Папієв з процедури. Будь ласка, 30 секунд.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановний пане Голово! Регламентом передбачається, якщо під час виступів народних депутатів було внесено пропозицію, яка стосується унормування інших, а я саме зробив заяву про те, що треба з *ProZorro* забрати фірми-прокладки, Голова Верховної Ради України має для стенограми дати доручення внести зміни під час підготовки законопроекту до другого читання. Я прошу це забезпечити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*). Колеги, ні. Ви виступали від фракції. З мотивів виступають ті, в кого не було можливості виступити. Наприклад, Южаніна виступала від «Європейської солідарності», бо фракція не записалася.

Стосовно того, що сказав Михайло Папієв. Відповідно до статті 116 Регламенту я маю зазначити, що поправки, озвучені представником комітету, необхідно буде включити під час підготовки законопроекту до другого читання. Усе правильно?

Дайте, будь ласка, Южаніній 10 секунд.

Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги! Хочу сказати ще дуже важливу річ. Ми забуваємо, що всі такі системи і навіть програмно-технічний комплекс повинні обов'язково мати висновок спецоргану про те, що вони готові до промислового використання. Це дуже...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Михайле Миколайовичу, достатньо для процедури того, що я щойно сказав?

Увімкніть мікрофон Папієва.

ПАПІЄВ М.М. Шановні народні депутати України! Я дякую, що ви всі виступили проти площадок під час оцінки. Так само нам треба зробити з цими площадками, обнулити корупційні схеми в *ProZorro*,

щоб це були функції держави. Не може бути такого, що хтось прийшов і збирає гроші, тому що йому це подобається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це буде окремий законопроект. Можливо, ви його внесете.

Шановні колеги, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття за основу проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони» ([№ 2195](#)).

Прошу підготуватися до голосування. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято. Законопроект прийнятий за основу.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 228, «Опозиційна платформа – За життя» – 2, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «За майбутнє» – 1, «Голос» – 20, позафракційні – 11.

Шановні колеги, наступними до розгляду в порядку денному стоять законопроекти [№ 1209](#), [№ 1210](#), які мають обговорюватися за повною процедурою. Є пропозиція розглянути їх завтра першими, а зараз перейти до розгляду наступних питань. Так нормально буде? Треба це голосувати чи ні? Ні.

Рухаємося далі. На ваш розгляд пропонується законопроект [№ 2359](#). Необхідно проголосувати щодо включення до порядку денного пленарного засідання та розгляду законопроекту, щоб застосувати процедуру *ad hoc*.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного законопроекту № 2359. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, пропонується скоротити наполовину строки внесення альтернативних законопроектів. Для цього необхідно набрати 226 голосів. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, пропонується застосувати процедуру *ad hoc* щодо розгляду законопроекту № 2359 та прийняття рішення на цьому пленарному засіданні. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, пропонується розглянути даний законопроект за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається народному депутату України Гетманцеву Данилу Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Я не заберу багато часу. Насправді цей законопроект приймається в пакеті з тим анбандлінгом, який ми проголосували, тобто щодо роз'єднання газотранспортної мережі. Власне кажучи, він стосується внесення змін до податкового законодавства, яке звільняє від оподаткування цю процедуру.

Законопроект дуже малий, але зверніть, будь ласка, увагу, підтриманий комітетом одностайно за основу та в цілому. Прошу з метою економії часу перейти до голосування та підтримати його зеленою кнопкою (*Шум у залі*). Законопроект [№ 2359-1](#).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово для доповіді надається першому заступнику голови Комітету з питань фінансової, податкової та митної політики Железняку Ярославу Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги! Даний законопроект, внесений мною та кількома народними депутатами фракції «Слуга народу», є доопрацьованою версією, яку ми довго обговорювали і, все-таки, прийняли на засіданні податкового комітету. Дуже дякую членам комітету, особливо хочу подякувати Ніні Петрівні Южаніній з фракції «Європейська солідарність», Ользі Бельковій з фракції «Батьківщина», за надання слухних зауважень, які були враховані в тексті альтернативного законопроекту, який був підтриманий.

Це технічний законопроект, який дає можливість провести процедуру анбандлінгу, щоб державна компанія не була заручником податкових обов'язків, які є під час передачі майна в процесі відокремлення газотранспортної системи.

Законопроект дуже короткий, підтриманий членами комітету, практично, одностайно. Комітет пропонує його прийняти за основу та в цілому, щоби наші державні компанії встигли зробити всі процедури і виконати свої міжнародні зобов'язання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти.

Величкович Микола Романович. Будь ласка.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги! Над цим законопроектом надзвичайно активно працювали представники нашої політичної сили, і ми також доєднуємося до спільної позиції про те, що законопроект варто прийняти за основу та в цілому. Але хочемо звернути увагу колег, що на підпис Голові Верховної Ради, а потім на підпис Президенту, сподіваємося, буде направлений той законопроект, який ми зараз проголосуємо, і підміни понять не буде, як це трапалося

тиждень тому, коли ми прийняли законопроект, а потім голова одного з комітетів просто зробив підлог у законопроекті, вписав туди норми, які не голосувалися в сесійному залі. І ми вітаємо рішення Президента Зеленського, який звільнив цього народного депутата з посади свого представника в Кабінеті Міністрів. Тому що ті, хто робить підлоги в законопроектах, не можуть представляти главу держави в Кабміні. Просимо на такі підлоги більше не йти.

Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово колезі по фракції Олексію Кучеренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Дякую. Фракція «Батьківщина». Ми категорично не підтримуємо цього законопроекту, і зараз поясню, чому. Протягом п'яти років НАК «Нафтогаз України» ігнорував та блокував усі спроби анбандлінгу, при цьому, як свідчать факти, умови такого анбандлінгу пропонувалися самим «Нафтогазом». У результаті все стало вочевидь – головним для «Нафтогазу» є ні модель відокремлення, ні арбітражні позови, а лише бажання забезпечити сертифікацію свого оператора ГТС, у даному разі це ТОВ «Оператор ГТС України», управлінський склад якого повністю залежить та пов'язаний з керівництвом НАК «Нафтогаз України».

Що робить шахрай для того, щоб вкрати гроші? Він створює паніку, ситуацію, за якої не вистачає часу, і в цей час починає шантажувати всіх – нас з вами, Верховну Раду, уряд, народ України – заради однієї мети: привернути свої схеми анбандлінгу.

Тепер щодо суті цього законопроекту. Я хочу звернути вашу увагу, що у 2015 році «Нафтогазом» була здійснена переоцінка державного майна в десятки разів. Вони переоцінили вартість, яка тепер

становить 356 мільярдів гривень, і саме відповідно до цієї суми за цей час «Нафтогаз» отримав близько 120 мільярдів гривень у вигляді нарахування амортизації та близько 80 мільярдів гривень у вигляді прибутку. Тобто НАК «Нафтогаз України» отримав додатково 200 мільярдів гривень! Де ці гроші? Чому їх не вистачає на сплату податків? Чому ми звільняємо від цих податків?

Тому ми в цій шахрайській схемі брати участі не будемо, і закликаємо народних депутатів розібратися в тому, що нам нав'язують під гаслами анбандлінгу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Щоб не дублювати виступ попереднього промовця, хочу сказати, що партія «Опозиційна платформа – За життя» не підтримуватиме даного законопроекту. Я також погоджуюся з тезою щодо звільнення від оподаткування таких речей, нам не потрібно проводити такі операції. Але я хочу звернути увагу на найголовніше: з 1 січня 2020 року о 10 годині закінчується дія договору на транзит природного газу до країн Європи. Ми неодноразово попереджали про те, що найважливішим є питання загрузки газотранспортної системи природним газом. У позаминулому році ми транзитували 93 мільярди кубічних метрів газу, в минулому році – 87 мільярдів, у наступному році – ця цифра може скоротитися, мінімум, вдвічі, а, можливо, й більше. І тут виникає найголовніше питання, що після будівництва «Північного потоку-2», після запуску «Турецького потоку», після повноцінного запуску газогону «Ямал-Європа», Україна може повністю втратити завантаженість своєї газотранспортної системи, і вона може перетворитися на металобрухт.

Тому наша фракція наполягає на тому, і ми, власне, йшли з цим до виборця, що має бути створений тристоронній газотранспортний консорціум за участі постачальника, країни-транзитера та кінцевого споживача природного газу. Не можуть компанії-прокладки і газові оператори заробляти на тарифах та інших речах. Для України життєво

важливо зберегти близько 3 мільярдів доларів надходжень до бюджету України, адже це соціальні виплати та багато інших речей.

Тому ми вважаємо, що уряду треба займатися не примітивними речами, а глобально і стратегічно вирішувати питання завантаженості газотранспортної системи України на довгострокову перспективу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття за основу проекту Закону «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо створення умов для забезпечення виконання зобов'язань України з відокремлення діяльності з транспортування природного газу за Протоколом про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та з урахуванням відповідних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» ([№ 2359-1](#)).

Готові голосувати? Спочатку голосуємо за основу, потім... Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, є пропозиція комітету прийняти цей законопроект у цілому. Готові голосувати? Добре.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок... (*Шум у залі*).

Ви проти? Які фракції проти? Три фракції проти.

Тоді є пропозиція скоротити наполовину строки підготовки до другого читання.

Шановні колеги, відповідно до статті 116 Регламенту ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подання пропозицій та підготовки до другого читання законопроекту № 2359-1. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Слово з мотивів надається міністру енергетики та захисту довкілля України Оржелю.

ОРЖЕЛЬ О.А., *міністр енергетики та захисту довкілля України*. Шановні народні депутати! Я дуже вам дякую за підтримку законопроекту, який необхідний для анбандлінгу, і прошу підтримати пропозицію про перенесення розгляду законопроекту [№ 2249](#) на зараз. Цим законопроектом передбачається внесення необхідних змін, щоб договірні відносини, які є на старому газотранспортному операторі, без процедур, бо ми не встигнемо їх зробити, перенести на нового оператора, незалежного та сертифікованого відповідно до європейського законодавства. Дуже прошу підтримати цю пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Є звернення міністра з проханням перенести... *(Шум у залі)*. Ні, дивіться, є звернення... Ми не обов'язково це робимо. Є прохання – ми можемо дослухатися або ні. Є пропозиція дослухатися.

Так, бачу Михайла Миколайовича Папієва, Кучеренка також бачу. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановний пане Голово! Може бути пропозиція лише від суб'єкта права законодавчої ініціативи, яку можна ставити на голосування. Міністр тут зараз ніхто, він просто присутній. Але, якщо буде наша згода, тоді він може дати якийсь коментар. Не можна якусь пропозицію міністра ставити на голосування, це не передбачається Регламентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайле Миколайовичу, я не поставив на голосування цю пропозицію. І, з вашого дозволу, якщо й ставитиму, то це робитиму я. Я надав слово міністру для того, щоб він звернувся до Верховної Ради з проханням. Якщо є згода залу, я ставитиму на голосування, якщо це необхідно, а, можливо, буде згода, щоб без голосування розглянути це питання. Є заперечення щодо цього чи ні? Є заперечення.

Олексію Юрійовичу, ви наполягаєте на виступі?

Кучеренко з мотивів. Будь ласка, 1 хвилина.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Фракція «Батьківщина». З вашого дозволу, я хотів би поставити запитання міністру, члену уряду. Уже три тижні нас каламутить з приводу так званого анбандлінгу, який, як я сказав у попередньому виступі, мав би в абсолютно спокійній обстановці відбутися протягом трьох останніх років, і ми не мали б жодного клопоту.

Пане міністре, у мене до вас таке запитання. 18 вересня ваш уряд прийняв постанову...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу вибачення, Олексію Юрійовичу, але це не запитання до уряду.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Добре, запитання знімається. Тоді інформую колег, що 18 вересня цього року уряд прийняв постанову № 840, якою саме уряду доручалося розробити законопроект про анбандлінг. Першим виконавцем був зазначений міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства Милованов. Там ішлося не про розпродаж землі, а про правильний законопроект, про анбандлінг. Якби ми побачили підписи міністрів і голови уряду, тоді, повірте, було би з кого запитувати. Натомість...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Юрійовичу.

Пане міністре, ми говоримо про законопроект № 2249?

Шановні колеги, є пропозиція перенести розгляд цього питання на зараз. Тобто внести зміни до порядку денного. Готові так це зробити чи наполягаєте на голосуванні? Голосування. Добре.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про те, щоб зараз розглянути законопроект № 2249. Тобто внести зміни до порядку денного нашої роботи. Якщо ви не заперечуєте, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування (*Шум у залі*). Якщо буде ваша ласка розглянути даний законопроект, то автор Підласа вийде і доповість його. Вона погоджується, щоб ми його зараз розглянули.

Шановні колеги, прошу приготуватися до голосування. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, нам необхідно прийняти рішення про включення до порядку денного пленарного засідання проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» ([№ 2249](#)) та прийняття рішення щодо нього.

Отже, ставлю на голосування цю пропозицію і прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Михайле Миколайовичу, я не знаю хто і де відпочиває, в яких регіонах, і навіть не нашої держави, але цей законопроект є в порядку денному. Ви його бачили. Думаю, жодних заперечень або порушень Регламенту зараз не відбулося. Ви згодні? (*Шум у залі*). Як немає в порядку денному? Будь ласка, відкрийте порядок денний, він там є.

Шановні колеги, пропонується застосувати процедуру *ad hoc* щодо розгляду та прийняття рішення на цьому пленарному засіданні стосовно законопроекту № 2249. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, пропонується розглянути даний законопроект за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Слово для доповіді надається заступнику голови Комітету з питань економічного розвитку Підласій Роксолані Андріївні. Для доповіді відводиться 4 хвилини, бо доповідач виступить і як автор, і від комітету.

ПІДЛАСА Р.А. Шановні колеги! Ми прийняли законопроект щодо відокремлення газотранспортної системи від групи «Нафтогаз». У нас вже працює новий оператор газотранспортної системи, як незалежна організація, і з 1 січня відбудеться його повне відокремлення та передача Державному акціонерному товариству «Магістральні газопроводи України».

Водночас уряд звернувся до Комітету з питань економічного розвитку з проханням врегулювати процедуру здійснення публічних закупівель на перехідний період. Ефективна робота нового оператора

ГТС – це питання національного масштабу. Наша модель анбандлінгу відповідає вимогам Третього енергетичного пакета ЄС і відкриває дорогу для укладення нового транзитного договору у відповідності з європейськими правилами.

Законопроектом № 2249 пропонується дві новели.

Перша. Дозволити колишньому оператору газотранспортної системи ПАТ «Укртрансгаз» одноразово замінити сторону договору винятково на нового оператора ГТС. Ідеться про договори публічних закупівель робіт, товарів та послуг, необхідні для обслуговування ГТС. Норми чинного Закону України «Про публічні закупівлі» цілком справедливо не передбачають такої можливості. Але «Укртрансгаз» та «Магістральні газопроводи України» – це дві державні компанії, які володіють стратегічним державним активом, і ми повинні забезпечити безперервне обслуговування ГТС.

Друга новела. Ми пропонуємо дозволити протягом трьох місяців новому оператору ГТС здійснювати закупівлі товарів, робіт та послуг в «Укртрансгазу» без проведення тендеру, але лише якщо такі закупівлі необхідні для функціонування газотранспортної системи та газосховищ. Ідеться переважно про закупівлю послуг, які надають сервісні філії «Укртрансгазу». Тут важливо розуміти, що дія цього закону буде тимчасовою, він втратить чинність через три місяці, але не пізніше ніж набере чинності нова редакція Закону «Про публічні закупівлі» (законопроект [№ 1076](#)).

Ви знаєте, що я є одним із тих народних депутатів, хто послідовно виступає за створення однакових правил гри для всіх суб'єктів господарювання. Також я виступаю проти створення додаткових винятків у Законі України «Про публічні закупівлі». Але в разі перебою в роботі ГТС є ризик зупинки транзиту природного газу та втрати експорту послуг трубопровідного транспорту, і це означатиме, що український експорт перестане зростати і темпи приросту ВВП сповільняться. Ми не можемо допустити такої ситуації. Тому прошу підтримати ці тимчасові заходи для забезпечення роботи ГТС та енергетичної незалежності України.

Комітет з питань економічного розвитку ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект № 2249 за основу та в цілому як закон з техніко-юридичним опрацюванням, замінивши в абзаці третьому пункту 4³ частини першої законопроекту

слова «протягом шести місяців» словами «протягом трьох місяців». Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Є необхідність в обговоренні? Є.

Прошу записатися на виступи від фракцій та груп: два – за, два – проти.

Шановні колеги, я продовжую вечірнє засідання Верховної Ради на 15 хвилин, до кінця розгляду цього питання.

Кубів Степан Іванович. Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги народні депутати! Шановний пане Голово! Шановна президіє! Фракція політичної партії «Європейська солідарність» готова підтримати даний законопроект за основу. Його не можна підтримувати одразу в першому і другому читанні. У цілому ця редакція, яка має зауваження ГНЕУ і комітету, носить фундаментальний характер, тому що є непрозорі ризики і відчувається не зовсім прозоре однозначне тлумачення певних галузей, відображених у цьому законопроекті.

Щодо третьої позиції. Питання дуже просте і зрозуміле – створення нового оператора газотранспортної системи, якому потрібно передати не лише майно «Укртрансгазу», а й повноваження за договорами закупівель, котрі були укладені раніше. При цьому пропонується зробити дозвіл замінити сторону у чинних договорах та укласти нові договори з «Укртрансгазом» без дотримання норм Закону «Про публічні закупівлі» одноразовим.

Профільний комітет Верховної Ради і Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради вбачають ризики і пропонують прийняти законопроект за основу, аргументом не може бути опалювальний сезон. І головне, обговорення, яке відбулося на засіданні нашого комітету, мало фундаментальний характер, ми одностайно зрозуміли і сильні, і слабкі сторони.

Отже, пане Голово, пропоную сьогодні підтримати даний законопроект за основу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волинець Михайло Якович. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Кучеренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановні українці! Шановні народні депутати! Фракція «Батьківщина» не зможе підтримати цей законопроект, і не радить це робити народним депутатам з таких причин. Я не хочу повторюватися ще раз про те, як саме керівництво НАК «Нафтогаз України» нас і всіх українців загнало в цейтнот. І новій владі і новому уряду, мабуть, насамперед треба було б зробити аудит діяльності керівництва НАК «Нафтогаз України», незалежної так званої спостережної ради НАК «Нафтогаз України», з'ясувати в який спосіб довели ситуацію до зриву всіх програм збільшення видобутку, зриву анбандлінгу і доведення до банкрутства «Укртрансгазу».

Чарівна авторка цього законопроекту зазначила, що законопроект і ця модель анбандлінгу відповідає певним європейським моделям. Я не впевнений у цьому. Можу сказати єдине: фракція «Батьківщина» вже декілька тижнів бореться, щоб модель цього так званого анбандлінгу відповідала інтересам українців, щоб не дати вкрасти і вивести з-під контролю держави газотранспортну систему і сховища, що намагається, на превеликий жаль, зробити керівництво НАК «Нафтогаз України» за допомогою уряду.

І останнє. Звертаю вашу увагу, що в цьому вашому дуже «великому» законопроекті є небезпечна норма про те, що старі договори можуть працювати з новим оператором. Тобто є всі ризики того, що закладені корупційні схеми за старої влади оператора газотранспортної системи будуть перенесені без тендерів на нового оператора і виставлені в тарифі нам, українцям. Ми не підтримуємо цієї афери.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Миколайович Папієв. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М. Шановні народні депутати України! Шановні колеги! Ви знаєте, дивлюся на порядок розгляду цих законопроектів, і в мене виникає багато питань. Я не можу собі уявити, щоб за часів попередніх урядів вносилися такі законопроекти, і замість того, щоб приймати тут, у Верховній Раді, кадрові питання і звільняти з посади голову НАК «Нафтогаз України», міністр, інші лобісти щось розказували. Шановні, три роки часу. У мене єдине запитання: Коболев з такою заробітною платою міг за три роки підготуватися до цього процесу? Міг. У мене сьогодні немає претензій до міністра, бо він лише два місяці працює. Чому міністр сьогодні не сказав, що шановні, підтримайте мою пропозицію щодо цього законопроекту, уряд ухвалив рішення, звернувся до наглядової ради щодо звільнення Коболева і паралельно до НАБУ, ДБР щодо всіх тих речей, які, крім усього іншого, робилися в НАК «Нафтогаз України», щоб притягнути до відповідальності. Цього немає.

Поясніть мені ще одне. Ми голосували за законопроект [№ 2239-1](#). Анбандлінг. Сьогодні він не підписаний. І є постанова, внесена фракцією «Батьківщина», якою забороняється Голові Верховної Ради його підписувати. Як ми можемо, не маючи базового закону, на його підставі робити зміни до процедур закупівель?

І знову в мене питання до нашого антикорупційного комітету. Шановні, коли нам тут кажуть, що одноразове відхилення, а обмеження строку на те, скільки разів можна робити закупівлю, немає, то це чиста корупція. Щойно вам заявляють, що це щось одноразове, і не вказують кінцевого терміну, до якої дати можна використовувати норми і проводити закупівлі без процедури або з порушенням її, то це чиста корупція в чистому вигляді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте ще 10 секунд.

ПАПІЄВ М.М. Тому фракція «Опозиційна платформа – За життя» не підтримуватиме вашої корупції. Ми будемо голосувати проти і закликаємо до цього всіх. Трохи думайте, коли вам підсовують такі законопроекти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зараз з мотивів виступить Ярослав Железняк, фракція «Голос», потім перейдемо до голосування. Прошу приготуватися до голосування.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Железняка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, склалася дивна ситуація. Якщо ви відкриєте цей законопроект, побачите, що текст викладений аж на одній сторінці, де, фактично, визначені дві норми. Я відкрив висновки антикорупційного та євроінтеграційного комітетів. Вони не бачать цих ризиків. Це технічний законопроект, який потрібен нашій країні для того, щоб стати енергетично незалежною.

Тому наша фракція підтримуватиме прийняття цього законопроекту за основу. І задля того, щоб ми не потрапили в ризик невиконання своїх міжнародних зобов'язань, пропоную скоротити строки підготовки цього законопроекту вдвічі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття за основу проекту Закону «Про внесенням змін до Закону України «Про публічні закупівлі» у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» ([№ 2249](#)).

Прошу приготуватися до голосування. Готові голосувати? Народний депутат Урбанський, за основу, так? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, комітет рекомендує прийняти цей законопроект у цілому. Готові голосувати? (*Шум у залі*). Лише Кучеренко проти чи ще хтось? Не проти? Не проти.

Михайле Миколайовичу, я вас дуже прошу. Усі за, один ви... Давайте поставимо на голосування. Якщо будуть проти, то не буде голосів.

Шановні колеги, дякую всім за розуміння.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» (№ 2249) з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято. Закон прийнятий.

Шановні колеги (*Шум у залі*). Почекайте, почекайте.

Шуфрич з мотивів. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Зараз ми продемонстрували принципову позицію: голосуючи проти самого законопроекту, ми не затягували його розгляду. Оце справжнє відповідальне ставлення фракції до розгляду питань у сесійному залі.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я хотів би подякувати всім фракціям за конструктив у сесійному залі.

Шановні народні депутати, не залишайте картки. Вечірнє засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Нагадую, завтра ранкове засідання розпочнеться о 10 годині.

Дякую.